

Міністерство охорони здоров'я України
Тернопільський національний медичний
університет імені І. Я. Горбачевського
Міністерства охорони здоров'я України

**Матеріали X науково-практичної
конференції з міжнародною участю**

**НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ПРОГРЕС І
ОПТИМІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ
ПРОЦЕСІВ СТВОРЕННЯ
ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ**

**присвячена пам'яті завідувача кафедри
управління та економіки фармації з
технологією ліків, доктора
фармацевтичних наук, професора
Тараса Андрійовича Грошового**

17-18 жовтня 2024 року

Редакційна колегія:

проф. Корда М.М., проф. Кліщ І.М., проф. Олещук О.М.,
проф. Самогальська О.Є., проф. Фіра Л.С., доц. Белей Н.М.,
доц. Шанайда М.І., доц. Вронська Л.В., доц. Демчук М.Б.,
доц. Покотило О.О., доц. Дуб А.І., доц. Будняк Л.І.

Науково-технічний прогрес і оптимізація технологічних процесів створення лікарських препаратів: матеріали X наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої пам'яті зав. каф. управління та економіки фармації з технологією ліків, д-ра фарм. наук, проф. Т.А. Грошового (17 – 18 жовтня 2024 р.). – Тернопіль : ТНМУ, 2024. – 261 с.

Усі матеріали збірника подаються в авторській редакції. Відповідальність за представлені результати досліджень несуть автори тез.

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ТРАВИ ЛІЗІАНТУСУ РАССЕЛА ТА ОДЕРЖАННЯ ГУСТОГО ЕКСТРАКТУ З НЕЇ

Олефіренко А., Кисличенко В., Іосипенко О.

Національний фармацевтичний університет,

м. Харків, Україна

cncvc55@gmail.com

Актуальність. При розробці лікарських рослинних засобів особлива увага приділяється процесу екстрагування біологічно активних сполук (БАР) із природної сировини. Новим перспективним джерелом для одержання лікарських засобів є трава лізіантусу Рассела родини Тирличеві.

Метою роботи було визначення технологічних параметрів трави лізіантусу Рассела та умов одержання густого екстракту з неї.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження була трава лізіантусу Рассела сорту *Vogelis Apricot*, заготовлена у серпні 2023 року в Харківській області. Визначення вмісту екстрактивних речовин проводили за методикою ДФУ. Визначення технологічних параметрів сировини (ступеня подрібнення, питомої ваги, об'ємної і насипної маси, пористості, порізності, вільного обсягу шару, коефіцієнту поглинання екстрагенту), а також залежність виходу БАР від ступеня подрібнення, часу екстракції та співвідношення сировина–екстрагент визначали за загальновідомими методиками.

Результати. Для досліджуваної сировини визначені технологічні параметри. Для одержання екстракту з трави лізіантусу Рассела використовували метод мацерації. Оптимальним екстрагентом обрано 70 % етанол, який вилучав максимальну кількість екстрактивних речовин (22,67 %), співвідношення сировина – екстрагент становило 1:10, загальна тривалість екстракції – 4 години. Одержаний густий екстракт з трави лізіантусу Рассела – густа в'язка маса зеленувато-коричневого кольору із слабким специфічним запахом.

Висновки. Одержані дані будуть враховані при розробці оптимальної технології одержання густого екстракту з трави лізіантусу Рассела в лабораторних і промислових умовах.

МОРФОЛОГО-АНАТОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОСЛИНИ *GALINSOGA* *PARVIFLORA*

Павлова О., Герасимюк Н., Приступа Б.

Одеський національний медичний університет,

м. Одеса, Україна

nataliia.herasymiuk@onmedu.edu.ua

Актуальність. *Galinsoga parviflora* Cav. (незбутниця дрібноцвіта) є широко поширеним бур'яном, який здатен швидко адаптуватися до різних умов навколишнього середовища. Це робить його цікавим об'єктом для досліджень. Ця однорічна рослина родини айстрових зустрічається у багатьох частинах світу, включаючи Південну та Північну Америку, Азію, Африку й Австралію, що свідчить про її здатність процвітати в різних екологічних зонах. Зважаючи на її біологічну активність, рослина має потенціал для медичного застосування, зокрема у фітотерапії. Вивчення її ботанічних та анатомічних характеристик є актуальним для її ідентифікації та визначення можливостей її використання як природної сировини для виготовлення лікарських засобів. Окрім того, аналіз особливостей її морфологічної варіативності сприяє глибшому розумінню еволюційної адаптації рослин до зміни кліматичних умов, що також має значення в контексті сучасної екології та агрономії [1].

Мета роботи. Метою даного дослідження є аналіз ботанічних та анатомічних ознак *Galinsoga parviflora*, зокрема листків, стебел і суцвіть, а також визначення основних морфологічних і анатомічних відмінностей цієї рослини, які можуть бути корисними для її ідентифікації та можливого медичного застосування.

Матеріали та методи. Дослідження було проведено на основі зразків незбутниці дрібноцвітої, зібраних у різних умовах навколишнього середовища. Застосовувались методи морфологічного та анатомічного аналізу, включаючи мікроскопічне дослідження структури листків, стебел та суцвіть. Ботанічні ознаки досліджувалися з використанням сучасних методів ідентифікації, включаючи мікроскопію та аналіз фітопластичності.

Результати. *Galinsoga parviflora* може досягати висоти 60 см і має прямостояче, багаторозгалужене стебло, яке вкрите простими 3-4-клітинними волосками. Листки цієї рослини є супротивними, яйцеподібно-ланцетними, з нерівномірно зубчастими краями. Верхні листки є сидячими, тоді як нижні розташовані на черешках. У мезофілі листка, вздовж жилок або окремо, знаходяться нечленисті секреторні ходи, заповнені бурим вмістом. Суцвіття складається з трубчастих і несправжньоязичкових квіток, із сосочкоподібними виростами на внутрішній епідермі пелюсток. Зав'язь і основа віночка покриті 2-4-клітинними волосками. У трубчастих квіток сосочкоподібні вирости на внутрішній епідермі пелюстки формують бахромчастий край. Зовнішня поверхня трубчастої квітки вкрита простими 1-4-клітинними волосками. Секреторні ходи розташовані в паренхімі пелюсток і приймочці маточки вздовж провідної системи обох типів квіток. У суцвітті також наявні потовщені стінки епідерми та зубчастий край пластинки чубчика. Простими 1-3-клітинними волосками покрита верхівка та основа обгортки, що також має зубчастий край. Структура стебла містить 2-4 ряди кутової колєнхіми, а також секреторні ходи в провідній зоні. Плоди представлені кутастими або плоскими сім'янками з одним насінням.

Висновки. Дослідження показало, що незбутниця дрібноцвіта характеризується низкою специфічних морфологічних та анатомічних ознак, які можуть бути корисними для її діагностики та ідентифікації. Зокрема, до таких ознак належать характер опушення стебел і листків, будова суцвіть та наявність секреторних ходів тощо. Оскільки існує значна морфологічна варіативність між видами роду *Galinsoga*, це потребує додаткових досліджень для глибшого розуміння їхніх екологічних та медичних властивостей.

Список використаних джерел

1. Damalas C., Espinosa-garcía F.J., Verloove F. Distribution, biology, and agricultural importance of *Galinsoga parviflora* (Asteraceae) *Weed Biol. Manag.* 2008. Vol. 8, № 8. P. 147–153.

ДОСЛІДЖЕННЯ ГІДРОКСИКОРИЧНИХ КИСЛОТ У КОРИ БУЗКУ ЗВИЧАЙНОГО СОРТУ ПРІМРОУЗ

Попик А., Кисличенко В., Іосипенко О., Новосел О., Скребцова К.

*Національний фармацевтичний університет,
м. Харків, Україна*

aicnc2016@gmail.com

Актуальність. Одними з найбільш поширених класів біологічно активних речовин рослинного походження є фенольні сполуки. Особливий інтерес мають представники цього класу сполук - гідроксикоричні кислоти, що зумовлено різноманітністю їх фармакологічної дії. Так, хлорогенова кислота уповільнює вивільнення глюкози в крові після прийому їжі та пригнічує глюкоза-6-фосфатазу, зменшуючи печінковий глікогеноліз, сприяє збільшенню рівня глюкагонподібного пептиду-1 (GLP-1), який відіграє превентивну роль в розвитку діабету. Гідроксикоричні кислоти проявляють бактеріостатичну, протизапальну, гепатопротекторну, імунотропну, жовчогінну, антимікробну, антимікозну,

Будняк Л., Михайлюк Т. ВИЗНАЧЕННЯ СУМИ КИСЛОТ ГІДРОКСИКОРИЧНИХ У ВИТЯЖКАХ ІЗ ЩАВНАТУ ТРАВИ	67
Бурбак Л., Герасимюк Н., Приступа Б. ХІМІЧНИЙ СКЛАД ТА ФАРМАКОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ РОСЛИН РОДУ <i>PAEONIA</i>	67
Буряник Ю. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ У МЕДИЦИНІ ТРАВИ <i>TRIFOLIUM PRATENSE L.</i> (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)	68
Бур`янова В., Зубрицька Т., Мороз О. РОСЛИНИ РОДУ <i>CANNABIS</i> : ВИКОРИСТАННЯ В МЕДИЦИНІ	69
Воробець Н., Яворська Г., Шешурак Х., Крижановська А., Грачова Д. ПОПЕРЕДНЕ ФАРМАКОГНОСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ <i>GALINSOGA PARVIFLORA</i> ЗІБРАНОЇ НА ЛЬВІВЩИНІ	71
Григоренко А., Конечна Р. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФІТОХІМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ <i>JUNIPERUS COMMUNIS</i>	72
Гудзь Н., Руминська Т., Туркіна В. ВИЗНАЧЕННЯ ВМІСТУ ФЛАВОНОЇДІВ І ПРОТИМІКРОБНОЇ ДІЇ НАСТОЙКИ КВІТІВ НАГІДОК ЛІКАРСЬКИХ	73
Гуртовенко І., Коновалова О., Степаненко Д. ВИЗНАЧЕННЯ ВМІСТУ ПОЛІСАХАРИДІВ У ТРАВІ ГРАВІАТУ МІСЬКОГО	74
Дейнека А., Журавель І. ДОСЛІДЖЕННЯ АНТОЦΙΑНІВ КОСМЕЇ ДВІЧПЕРИСТОЇ	75
Дудчук М., Мельник М. МОРФОЛОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАВИ <i>INULA BRITANNICA L.</i>	76
Льїна С., Журавель І. ВИВЧЕННЯ МОРФОЛОГО-АНАТОМІЧНОЇ БУДОВИ КВІТОК РОТИКІВ САДОВИХ (<i>ANTIRRHINUM MAJUS L.</i>)	77
Льїна Т., Ковальова А., Рааль А., Кошовий О. ПОШУК КОРЕЛЯЦІЙНИХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ МІЖ ВМІСТОМ ІЗОМЕРІВ ТУЙОНУ ТА ІНШИХ СПОЛУК У СКЛАДІ ЕФІРНОЇ ОЛІЇ ШАВЛІЇ ЛІКАРСЬКОЇ	78
Коновалова О., Гуртовенко І., Петренко О. ДИНАМІКА НАКОПИЧЕННЯ ПОЛІФЕНОЛЬНИХ СПОЛУК У ЛИСТІ КИЗИЛУ ЗВИЧАЙНОГО	79
Лоленко К., Мельник М. АНАТОМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАВИ <i>EUPATORIUM CANNABINUM L.</i>	80
Мазулін О., Фуклева Л., Мазулін Г. НАКОПИЧЕННЯ АСКОРБІНОВОЇ КИСЛОТИ У РОЗПОВСЮДЖЕНИХ ВИДАХ РОДУ <i>THYMUS L.</i>	81
Олефіренко А., Кисличенко В., Іосипенко О. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ТРАВИ ЛІЗІАНТУСУ РАССЕЛА ТА ОДЕРЖАННЯ ГУСТОГО ЕКСТРАКТУ З НЕЇ	83
Павлова О., Герасимюк Н., Приступа Б. МОРФОЛОГО-АНАТОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОСЛИНИ <i>GALINSOGA PARVIFLORA</i>	83